

Hrvatski razvoj drevnog športa s palicama

Piše: DAMIR ŠKARPA

Doprinos zagrebačkih klubova u razvoju hokeja na travi u Hrvatskoj, a i šire, iznimno je velik. I danas su pokretači ovog športa i promicatelji njegovih vrijednosti, a nadasve nositelji kvalitete koja se reflektira u sve uspješnijim reprezentativnim nastupima

Sudionici Samoborskih športskih igara 1908. Sudjelovali su zagrebački HAŠK i Concordia te samoborski Šišmiš

Mеду pet najstarijih olimpijskih športova nalazi se i hokej na travi. Svoju premijeru na OI-a imao je u Londonu 1908. godine. U Hrvatskoj također pripada među najstarije organizirane športove, međutim to je općenito, iz raznoraznih razloga, vrlo malo poznato. Za njegovu popularizaciju u hrvatskim krajevima ponajviše je zaslužan sokolski prednjak, otac hrvatskog olimpizma i športa, dr. Franjo Bučar.

Vizionar hrvatskog športa, boraveći u Pragu 1895. godine upoznaje se s igrom zvanom bandy. Igralo se na ledu, sa štapovima i sličila je hokeju na ledu. Impresioniran ovom športskom igrom, iduće godine objavljuje članak u časopisu „Gimnastika“ pod naslovom „Hockey na ledu“. Bučar je u njemu ustvari opisao sintezu igara bandy i hokeja na travi. Razlog tome je njegova namjera za pojednostavljenje pravila sličnih športskih igara, a također i da učini osnove tehnike i taktike što pristupačnijim za usvajanje svim igračima u Hrvatskoj.

Hokej na livadi, kako se tada ovaj šport predstavljao

u javnosti, bio je u redovnom programu na kraljevskoj Gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu. Učitelji gimnastike u srednjim školama morali su bar teorijski poznavati hokej na travi zahvaljujući „Uputstvima za ravnanje kandidatima“, komisije za ispitivanje učitelja gimnastike u srednjim školama.

Nemjerljive uloge Bučara i Prikrila

Ova „Uputstva“ u svakom su slučaju doprinijela daljnjoj popularizaciji ove dinamične športske igre. Promicatelj ove igre na spomenutoj gimnaziji bio je učitelj gimnastike Josip Prikril. Njemu se duguje zahvalnost za neprekinutost igranja i opstanka ove igre u Zagrebu koncem 19. i početkom 20. stoljeća. Uloge Bučara i Prikrila u razvoju hokeja na travi u Zagrebu, pa tako i u Hrvatskoj, nemjerljive su.

Njihovo djelovanje u školama i prezentacija ove športske igre omogućile su Srednjoškolskom klubu Concordia 1908. godine osnivanje hokejske sekcije. Profesor Prikril nesebično je pomagao njezinim članovima u

Detalj s utakmice za državno prvenstvo FNRJ između Jedinstva i Marathona

športskom radu. Bio je podrška pri osnivanju i radu srednjoškolskog športskog kluba Marathon i njihove hokejske sekcije 1914. godine. Ustupio im je desetak hokejskih palica, premda su bile primitivne izrade i nepogodne za igranje. „Maratonce“ to nije obeshrabilo, dapače, sve više je bilo zainteresiranih za priključivanje hokejskoj sekciji. Prve prave štapove za igru naručivali su u tvornici za izradu palica u Bregani. Istu je osnovao barun Osvald Allnoch i bio im je velika podrška u samim počecima rada.

Pomalo su se stjecali uvjeti za odigravanje prvih utakmica. Športski klub Šišmiša iz Samobora organizirao je u ljeto 1908. Športske igre, a u sklopu njih i 30. kolovoza 1908. prvu utakmicu u hokeju na travi u povijesti u Hrvatskoj, ali i cijelom području Balkana. Na igralištu

ispred Narodnog sveučilišta sučelili su se hokejaši domaćeg Šišmiša i zagrebačkog SŠK Concordia. Zagrebački „zeleni“ bili su znatno bolji, dominantni u svim fazama igre i taktike i vrlo uvjerljivo zabilježili pobjedu (4-0).

Prva javna utakmica u Zagrebu

U to vrijeme športaši nisu bili opredijeljeni samo za jedan šport, pa je tako u ovoj povijesnoj utakmici hokeja na travi zabilježeno da su boje zagrebačke Concordije branili članovi njene nogometne sekcije. Pouzdanih podataka o imenima igrača koji su nastupali na toj utakmici nema, ali se vjeruje da su hokejsku sekciju Concordije zastupali braća Ervin i Roman Rosmanith, Đuro Amšel, Milivoj Sekulić, Vilko Bačić, Vilko Ebert, Krunoslav Cesarec, Štampfl Kleončić te Đuro Kleončić.

Prva utakmica u hokeju na travi u Hrvatskoj odigrana je u Samoboru 30. kolovoza 1908. između domaćeg „Šišmiša“ i zagrebačke „Concordije“

*Prva hokejska utakmica u povijesti u Hrvatskoj i na Balkanu.
Šišmiš – Concordia 0-4*

Nekoliko godina poslije SŠK Concordia priredio je na igralištu Realne gimnazije zvanom Elipsa, lakoatletski miting i hokejsku utakmicu. Dana 17. lipnja 1911. godine snage su odmjerili prva i druga ekipa Concordije u miješano muško-ženskoj postavi. Nastupilo je naime sedam hokejašica i sedam hokejaša. U ravnopravnom nadmetanju za nijansu je bila konkretnija prva postava „zelenih“ pobijedivši 3-2. Zanimljiv je i podatak da je to bila prva javna odigrana utakmica u hokeju na travi u Zagrebu uopće.

U ženskoj postavi nastupile su Zlata Baumeister, Greta Burgstaller, Milada Grund, Erna Rosmanith, Ljubica Žlebačić, Viktorija Fabris i Ljerka Amšel. U muškoj postavi nastupili su braća Rosmanith i Milivoj Nikolić, navodno je igrao i Dušan Zinaja, a ostatak momčadi predvodili su lakoatletičari Đuro Kleončić, Vilko Ebert i Zdenko Grund.

Osam naslova prvaka «Concordije»

Prvi Svjetski rat zaustavio je razvoj i daljnji uspon hokeja na travi u Zagrebu. Tek sredinom 1920-ih ponovno se budi ovaj šport u glavnom gradu Hrvatske. Prva javna utakmica nakon završetka rata održana je 7. rujna 1924. Na igralištu HAŠK-a u Maksimiru kudikamo raspoloženi bili su hokejaši Marathona koji su domaći HAŠK svladali s 3-0. Nepunu godinu dana kasnije, hokejska sekcija „akademičara“ se gasi, pa Marathon ostaje jedini zagrebački hokejski klub, s obzirom da je svoju sekciju hokeja na travi ugasila i Concordia.

Tijekom 1931. obnavljaju se hokejske sekcije spomenutih klubova i počinje iznimna dominacija zagrebačkih klubova na prostorima tadašnje Jugoslavije. Concordia tako u razdoblju od 1933. do 1940. godine osvaja osam naslova državnog prvaka. Zamah ovog športa sredinom 1930-ih bio je takav da je 1936. godine moralo doći do osnivanja Saveza hokeja na travi Jugoslavije sa središtem u Zagrebu. Prvi predsjednik saveza bio je športaš, znameniti zagrebački športski djelatnik i član HŠK Concordia Veljko Ugrinić.

Zagrebački hokejski klubovi predvodnici su kvalitete, a i inovativnosti u tadašnjoj državi. Neumorni hokejski djelatnici HŠK Marathona tako u svibnju 1938. godine otvaraju u svom športskom parku kraj Save prvo igralište u Hrvatskoj koje je bilo namijenjeno isključivo za hokej na travi.

Zahvaljujući prepoznatljivosti i izvan granica države, Marathon biva pozvan u Italiju na prijateljski ogled. Zagrebački crno-bijeli odigravaju u Genovi 4. ožujka 1939. prvu službenu međunarodnu klupsku utakmicu u povijesti zagrebačkog i hrvatskog hokeja na travi. Protivnik je bila selekcija sveučilišta sjeverne Italije. Vjerojatno pod dojmom povijesnog događaja, Zagrepčani nisu pružili onoliko koliko mogu i znaju. Previše je bilo propusta tako da su Talijani zasluženo slavili s 3-0.

Ipak, dan poslije u Monzi osvjtlali su obraz hrvatskog hokeja na travi: u drugoj prijateljskoj utakmici protiv jake momčadi G.U.F. iz Milana, hrvatska momčad pruža puno homogeniju igru uz nekoliko izvrsnih prigoda za postizanje pogodaka. Zahvaljujući odličnom milanskom vrataru i nespretnosti zagrebačkih hokejaša u napadu, rezultat je ostao 0-0.

Hokejaši Concordije pak odigravaju prvu međunarodnu klupsku utakmicu na domaćem terenu. Zbilo se to 20. studenog 1940., a protivnik je bila talijanska Roma. Na igralištu u Tratinskoj ulici u Zagrebu pred dobro popunjenim auditorijem u čvrstoj i izjednačenoj igri rezultat ostade početni – 0-0.

Poslije Drugog svjetskog rata rasplamsava se razvoj

Hokejašice i tri hokejaša Concordije uoči utakmice odigrane 17. 6. 1911.

Slijeva stoje: Zlata Baumeister, Milivoj Sekulić, Greta Burgstaller, Milada Grund, Erna Rosmanith, Ljubica Žlebačić, Viktorija Fabris, Ervin Rosmanith i Ljerka Amšel. Sjedi Roman Rosmanith

hokeja na travi i u drugim dijelovima Hrvatske i tadašnje države. Osnivaju se novi klubovi. Jezgru kvantitete i posebno kvalitete na spomenutom području čine zagrebački klubovi. Neki klubovi su ugašeni (HAŠK 1942.), ostali nastavljaju s djelovanjem (Concordia osnovana 1906., i Marathon osnovan 1914.), a osnivaju se i novi (HK Jedinstvo osn. 1948., HAOK Mladost osn. 1948., HK Zagreb osn. 1951., HK Trešnjevka osn. 1960., HK Akademičar osn. 1996., HK Zrinjevac osn. 1998.).

Doprinos zagrebačkih klubova u razvoju hokeja na travi u Hrvatskoj, a i šire, iznimno je velik. I danas su pokretači ovog športa i promicatelji njegovih vrijednosti, a danasve nositelji kvalitete koja se reflektira u sve uspješnijim reprezentativnim nastupima.